

Икономиката на здравеопазването като научна дисциплина

Доц. Надя Велева

Възникване

- ▶ ИЗ е млада наука, формирала се след Втората световна война и намерила признание след **60-те год. на 20 век.**
- ▶ Първи проучвания ***Selma Mushkin*** 1958 г. “Toward a Definition of Health Economics” и „*Health as an Investment*” (1962)
- ▶ ***Kenneth Arrow*** 1963
- ▶ ***Michael Grossman*** 1972

Възникване

- ▶ Корпорация RAND
- ▶ 1965 г. – първият учебник “Икономикс на здравето” на Herbert Klarman в САЩ, издание на фондация „Форд“

Възникване

- ▶ 70–80-те години на 20 век – множество емпирични изследвания **в Европа**, основани на неокласическата парадигма (особено силна школа във Великобритания).
- ▶ Развиват се две школи социалистическата и неокласическата
- ▶ **1994 г.** – „Здравния икономикс“, Е. Делчева,
- ▶ „Икономика на здравеопазването“ – проф. **Ст. Гладилов** и проф. **Е. Делчева** (1998, 1999, 2003, 2009)

Мотиви за бързото развитие на ИЗ

- ▶ Значителни средства за здравеопазване;
- ▶ Големи темпове на ежегоден ръст.

Мотиви за възникване

- ▶ Изясняване на икономическите аспекти на здравето и болестта
- ▶ Ефективно използване на средствата за здравеопазване

Определение, предмет, метод и задачи на ИЗ

Два аспекта на ИЗ

1. ИЗ в широк смисъл като отраслова икономика, която изучава приложението на общата икономическа теория към явленията и проблемите, свързани със здравето и здравеопазването.

Два аспекта на ИЗ

2. Приложен вид знания, които включват комплекс от икономически въпроси от областта на организацията на здравеопазването.

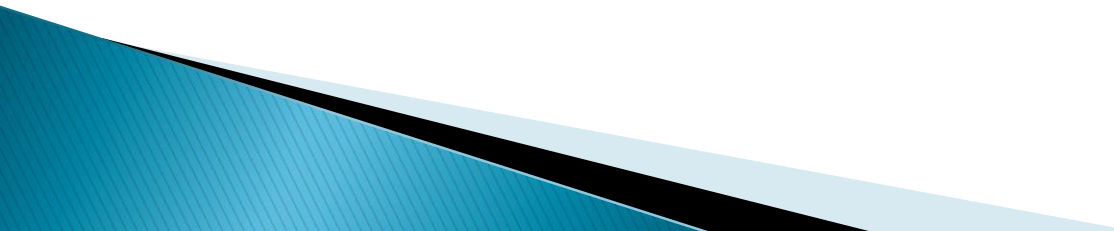
Икономика на здравеопазването

- ▶ единство от **икономически обекти** (напр. бюджет, работна заплата, система на заплащане на лечебни заведения, здравни технологии и др.)
- ▶ **икономически методи** (напр. икономическа оценка на разходите и ползите, маргинален анализ, анализ на критичната точка и т.н.) за изследвания.

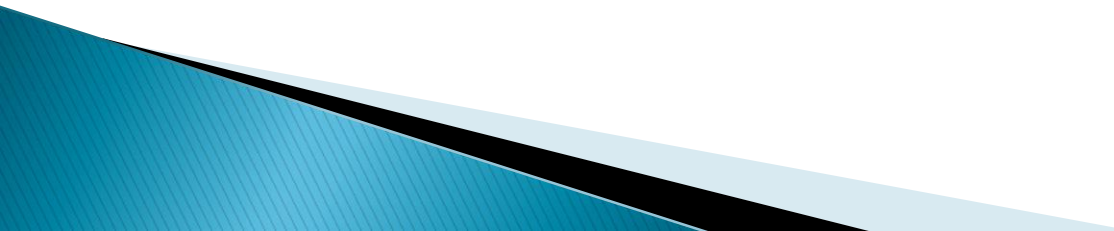
Основен метод на ИЗ:

„разход – полза“

Специфика:

- ▶ Не трябва да е водещ при вземане на управленските решения, а само да ранжира различните алтернативи според нетните ползи;
 - ▶ Водещите критерии за избор трябва да са от здравно и хуманно естество.
-

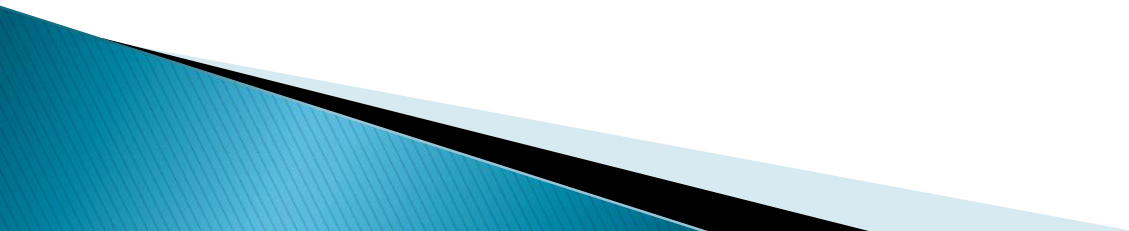
Методи

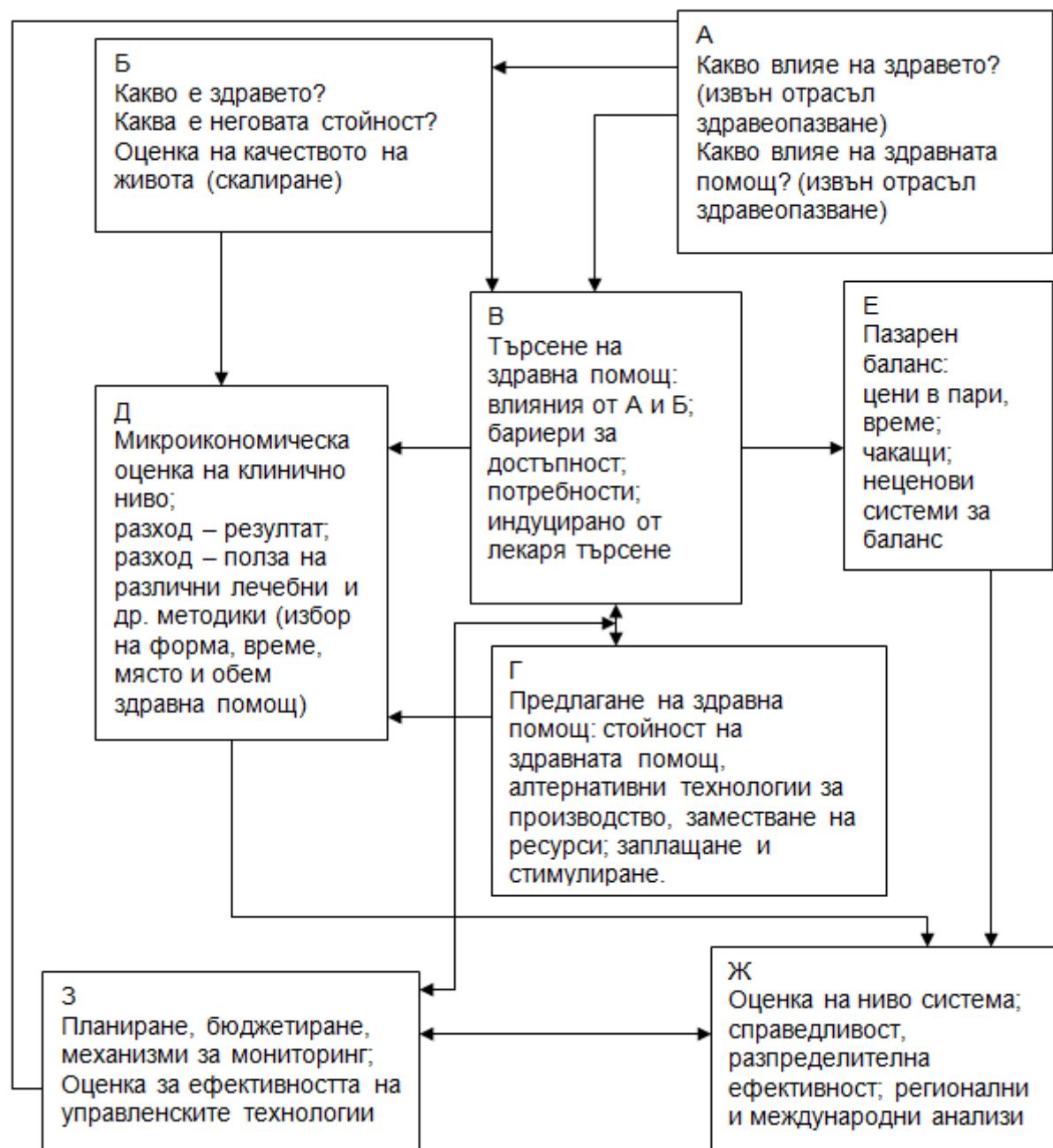
- ▶ ИЗ ползва методи и категории и на други науки:
 - ▶ Управление
 - ▶ Социология
 - ▶ Статистика
 - ▶ Епидемиология
 - ▶ Социална медицина и общественно здраве
 - ▶ Право и др.
-

Предмет

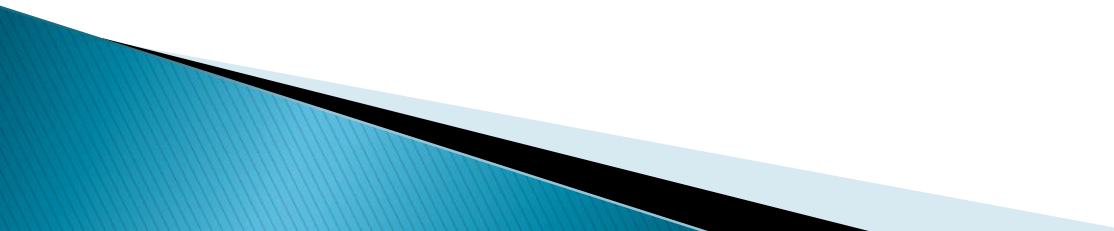
- ▶ Въздействието на икономиката върху здравеопазването
- ▶ Въздействието на здравеопазването върху икономиката на дадена страна

Основни задачи на икономиката на здравеопазването

Основни задачи на ИЗ:

- ▶ Икономика на болницата
 - ▶ Здравно бюджетиране
 - ▶ Териториално разпределение на ресурсите
 - ▶ Методи за заплащане на труда
 - ▶ Сравнителна икономика на здравни системи
 - ▶ Оценка на здравни технологии
-

Четири основни понятия

- ▶ Икономика на здравното заведение
 - ▶ Икономика на здравната служба
 - ▶ Икономика на отрасъл здравеопазване
 - ▶ Икономика на здравето
-

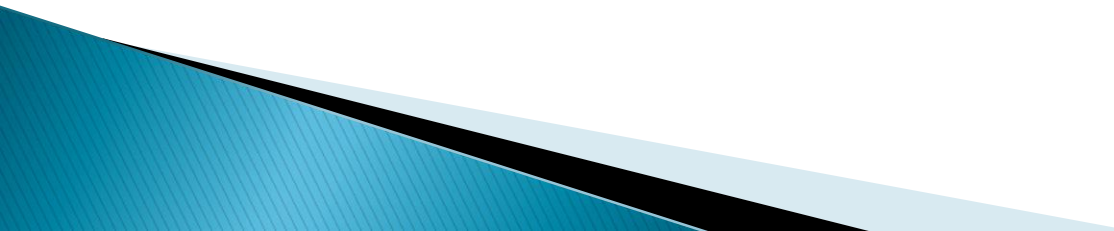
Основни имена в науката

- ▶ М.Гросман
- ▶ Х.Клармън
- ▶ М.Драмънд
- ▶ Ал.Уйлямс
- ▶ Бр. Ейбъл Смит
- ▶ А.Мейнард
- ▶ Г. Муни и др.
- ▶ Б. Давидов
- ▶ Н. Генева
- ▶ П. Салчев
- ▶ Е. Мутафова
- ▶ Т. Костадинова
- ▶ Ж. Павлова
- ▶ Г. Христов
- ▶ К. Кирилов

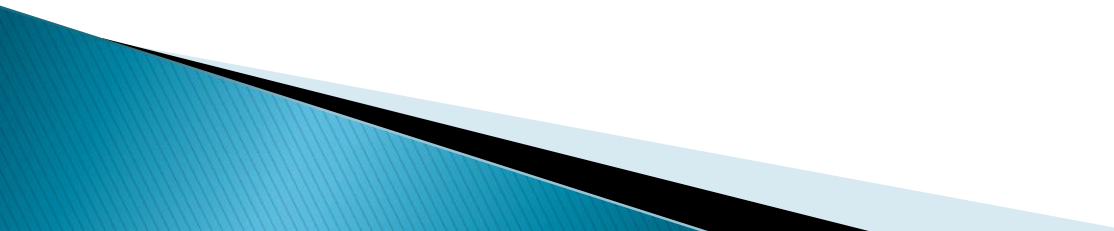
В света

В България

Теоретични концепции

- ▶ Концепция за относителната ограниченост на ресурсите спрямо здравните потребности
 - ▶ Концепция за цената на пропуснатите възможности
 - ▶ Концепция за маргиналния анализ
 - ▶ Концепция за ефективността
 - ▶ Концепция за зависимост на търсенето от желанието да се плати – слабо приложима
 - ▶ Концепция за зависимост на предлагането от печалбата
 - ▶ Концепция за неуспеха на свободния частен пазар да функционира ефективно и справедливо
-

Въпроси за дискусия:

- ▶ Кой видове здравни услуги и стоки със здравно предназначение трябва да се произвеждат в България?
 - ▶ Кой трябва да произвежда различните видове здравни услуги и стоки – частния сектор, публичния сектор, публично–частно партньорство или неправителствени и нестопански организации?
-

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!